

Fragment uit *De oma van de oma van mijn oma*, Marc ter Horst & Eliane Gerrits, Gottmer, 2017.

Dit fragment mag uitsluitend voor educatieve doeleinden worden gebruikt en niet verder worden verspreid.

MIJN OMA EN OPA

MIJN oma's zijn dood. Zo gaat dat met oma's. Met opa's trouwens ook. Ze gaan allemaal een keer dood. Maar sommige doen dat veel te vroeg. Misschien heb jij dat zelf ook al gemerkt.

Mijn opa's heb ik nooit gekend. Ik ken ze alleen van zwart-wit-foto's. En ik weet veel te weinig van ze. Ik zou ze willen vragen naar hun opa's, en de opa's van hun opa's. Waar woonden ze? Wat deden ze? Hadden ze een beetje lol in hun leven?

Aan mijn eigen oma's en opa's kan ik het niet meer vragen. Daarom heb ik van alles uitgezocht over andere oma's en opa's. En daar weer de oma's en opa's van. Wat waren dat een viespeuken, slimmeriken, armoedzaaiers, mafkezen, deugnieten, angsthazen, bofkonten, pechvogels...

Je zult het vanzelf wel zien. Elk hoofdstukje begint met een oma of opa die geboren is rond 1950. Hun oma's en opa's leefden nog een halve eeuw eerder. Zo neemt elke oma of opa je een slordige vijftig jaar verder mee terug in de tijd. Voor je het weet zit je tussen de Vikingen.

MIJN OMA HEEFT EEN BROER EN EEN ZUS

**DE OMA VAN MIJN OMA
HAD DRIE BROERS EN TWEE ZUSSEN**

**DE OMA VAN DE OMA VAN MIJN OMA
HAD DRIE BROERS EN ZEVEN ZUSSEN**

DAT zijn er vast meer dan jij hebt. Waarom ik dat denk? Omdat oma's in de loop der eeuwen steeds minder broers en zussen kregen. En daar zijn goede redenen voor. In de negentiende eeuw wilden de meeste mensen veel kinderen, omdat die mooi konden helpen om geld te verdienen of voedsel te verbouwen. Kinderen kosten natuurlijk geld, maar ze hielpen ook in het bedrijf van hun ouders. Of dat nou een boerderij was, een bakkerij of een herberg. Toen er fabrieken kwamen, gingen de kinderen ook daar aan het werk. Veel arme gezinnen hadden het geld hard nodig.

Mensen kregen ook veel kinderen omdat kinderen vaak jong stierven. Ze werden sneller ziek en er waren veel minder medicijnen dan nu. Dan kon je maar beter een heleboel kinderen krijgen. Zo wist je tenminste zeker dat er een paar over bleven. Die had je ook nodig als je later oud was. Want aan pensioen of bejaardenhuizen deden ze toen nog niet. Oude mensen hadden hun kinderen nodig om voor ze te zorgen. Best logisch eigenlijk: je ouders hebben voor jou gezorgd toen je nog

klein en hulpeloos was. Dan mag jij aan het eind van hun leven ook wel een beetje voor hen zorgen.

Er is trouwens nóg een goede reden waarom mensen veel kinderen kregen. God had het zelf zo gewild: 'Gaat heen en vermenigvuldigt u' staat er in de Bijbel. Daarmee bedoelt hij niet dat je keer-sommen moet gaan maken, maar wel dat je meer mensjes moet maken. En omdat mensen vroeger heel gelovig waren, deden ze alles wat er in de Bijbel stond. Dus zodra ze getrouwd waren, zorgden ze ervoor dat ze heel veel kinderen kregen.

In de twintigste eeuw veranderde er veel. Er kwamen betere huizen, met toiletten en waterleiding. Daardoor werden mensen minder gauw ziek. Kinderen mochten niet meer werken in de fabriek. Arbeiders kregen meer loon. Dus waren er minder kinderen nodig om te helpen met geld verdienen. Maar hoe zorg je dat je minder kinderen krijgt? Dan moet je minder vrijen. Hmm, daar had niet iedereen zin in. Gelukkig zijn er ook manieren om te vrijen zonder kinderen te krijgen. In 1960 werd zelfs een pil uitgevonden

die daarvoor zorgt. Veel mensen waren daar zo blij mee dat ze hem De Pil noemden. Alsof er geen andere pillen bestonden. Alleen de paus was niet blij. Die vond dat alleen God mag bepalen hoeveel kinderen je krijgt. Daarom hadden strengelovige mensen soms nog wel een heleboel broers en zussen.

